

захисту особистих майнових прав включають дотримання процесуальних строків, правильне визначення предмета позову та вибір процесуальних процедур, що сприятимуть швидкому, ефективному, неупередженому та своєчасному розгляду справи судом.

Як свідчить судова практика, на сьогодні існують певні проблеми пов'язані з відсутністю однорідного визначення способу судового захисту, а відтак і предмета позову у спорах між інвесторами будівництва і забудовниками, за відсутності введення об'єкту нерухомості в експлуатацію. Предметом позову у таких справах вказують: визнання права власності на житло, визнання майнових прав, зобов'язання вчинення дій для подальшого оформлення права власності, що ускладнює формування єдиної правової оцінки судом, формування однорідної судової практики у таких справах, та породжує необхідність усунення прогалин матеріального права, що регулюють зазначені відносини.

УДК 347.77+346.9

ЩОДО ОПУБЛІКУВАННЯ В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ПОРУШЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

О. В. Бахур

У зв'язку із стрімким темпом розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні, у тому числі результатів інтелектуальної власності суб'єктів господарювання у промисловій власності, носії таких прав періодично стикаються з їхнім порушеннями, а тому є цілком виправданим їхнє бажання знайти нові, ефективні способи захисту прав, зокрема, які законом не передбачені, але і не суперечать йому і можуть бути встановлені рішенням суду. Таким чином, суб'єкти господарювання в сучасних умовах розвитку технологій перебувають у постійному пошуку ефективних засобів судового захисту прав інтелектуальної власності.

Разом з тим, ефективність способів захисту, зокрема й тих, що не передбачені Законом, на практиці можна спостерігати на етапі виконання рішення суду. Обраний спосіб захисту особою має бути виправданий кінцевою метою – реальним задоволенням вимоги позивача.

Слушною є думка О. О. Кота про те, що спосіб захисту може бути застосований особою, якщо він є ефективним і відповідає змісту суб'єктивного права, за захистом якого звернулась особа, та характеру його порушення. Судовий захист можна визнати ефективним лише за умови, якщо він забезпечує реалізацію цілей правосуддя – захист суб'єктивних прав, що порушуються, оспорюються або не визнаються. При цьому суб'єкт такого права – і це особливо чітко простежується у справах щодо захисту інтелектуальних прав – має довести в судовому процесі не тільки факт порушення його права, а й обґрунтувати правильність вибору способу захисту порушеного права [1, с. 368–369].

У сфері права інтелектуальної власності одним із спеціальних способів захисту є опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення (п. 6 ч. 2 ст. 432 ЦК України). В науці ефективність застосування такого заходу захисту порушеного права є досить спірною. Так, зазначається, що навряд чи можна розглядати як належний захід захисту сам факт опублікування у ЗМІ відомостей про порушення права і зміст судового рішення. Опублікуванню мають підлягати всі дані про порушника, а не просто відомості про факт порушення [2, с. 351]. Також у зазначеній нормі не вказано порядок і

умови вибору ЗМІ, в якому має бути опубліковано інформацію, що ускладнює застосування цього способу на практиці.

Слід враховувати і те, що з розвитком інформаційних технологій розширюються способи поширення інформації поряд із ЗМІ. Так, наприклад, Велика Палата Верховного Суду, у справі № 569/17272/15-ц від 30.01.2019 р., підтримала право особи на опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності, погодившись із висновком суду апеляційної інстанції, хоч таке повідомлення має бути розміщене на офіційному веб-сайті відповідача [3].

У сфері промислової власності, як свідчить судова практика, поширеними спеціальними способами захисту є зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорту чи експорту яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності; вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності, та знищення таких товарів; застосування разового грошового стягнення замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності [4, 5, 6, 7, 8].

Крім згадуваних спеціальних способів, такий спосіб захисту як опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення у промисловій власності є рідкістю, натомість цей спосіб є більш поширеним у сфері авторського права. При цьому аналіз судової практики дає підстави вважати, що такий спосіб захисту є доцільним.

Так, у згадуваній справі, позивачі звернулись до суду з позовом у якому зазначили, що у 2006 році творчою працею художника-постановника, що працював у ТОВ, у рамках виконання службового доручення було створено службовий твір образотворчого мистецтва, виключні майнові права на який належать ТОВ. Пізніше їм стало відомо, що інше підприємство використало їхній твір без дозволу, шляхом розміщення примірника твору в мережі Інтернет та трансляцією у власній програмі (шість разів). Позивачі просили зобов'язати відповідача, серед іншого, здійснити публікацію про порушення авторських прав позивачів на твір на офіційному сайті відповідача. Судом першої інстанції у задоволенні позову було відмовлено, мотивуючи тим, що позивачами не доведено факти неправомірного використання об'єкту авторського права, яке зареєстроване за одним із позивачем [9].

Не погоджуючись із рішенням суду першої інстанції позивачі оскаржили його у апеляційному порядку. Рішенням апеляційного суду скасовано рішення суду першої інстанції і ухвалено нове, яким позов позивачів задоволено, зокрема, зобов'язано відповідача опублікувати на своєму офіційному сайті протягом місяця з дня ухвалення цього рішення повідомлення про те, що ПП порушено авторські права позивачів на твір образотворчого мистецтва [10].

Однак, відповідач подав касаційну скаргу, за наслідками розгляду якої ВП ВС вирішила скасувати рішення суду першої інстанції в частині стягнення з відповідача компенсації за порушення майнових авторських прав, та в частині позовних вимог ТОВ до ПП із закриттям провадження у справі, мотивуючи, що спір між ними має розглядатися за правилами господарського, а не цивільного судочинства. Щодо опублікування на веб-сайті відповідача повідомлення про порушення ним прав інтелектуальної власності автора твору образотворчого мистецтва, рішення апеляційного суду залишено без змін.

При цьому, ВП ВС зазначила, що спосіб захисту, який обраний автором твору, є належним, бо дозволяє ефективно захистити порушене особисте немайнове право інтелектуальної власності – право вимагати зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору. Саме це право було порушене відповідачем шляхом використання твору без зазначення імені автора. Таке право може бути ефективно захищене шляхом ухвалення судового рішення про публікацію у пресі інформації про допущене порушення, оскільки внаслідок такої публікації інформація про авторство, прихована порушником, доводиться до відома невизначеного кола осіб. Таким чином, позовна вимога про

публікацію у пресі інформації про допущене порушення відповідає належному способу захисту вказаного особистого немайнового права інтелектуальної власності на твір [3].

Таким чином, у наведеному судовому рішенні вбачається про ефективність застосування такого способу захисту права як опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення, хоч і як згадувалось вище, на офіційному веб-сайті відповідача, а не у ЗМІ. Це свідчить про диспозитивність у виборі позивачем способу захисту, а також про його результативність його мети – при вирішенні судом спору, це задовольнить його вимоги.

Отже, слід зазначити, що на практиці згадуваний спеціальний спосіб захисту прав інтелектуальної власності, на разі ефективно використовується у цивільному судочинстві при захисті авторського права. У порядку господарського судочинства такий спосіб є недоцільним, оскільки позивачам, що є суб'єктами підприємницької діяльності, які мають, як правило, на меті отримання прибутку, опублікування відомостей в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності є недостатнім.

Література

1. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики : монографія. Київ : Алерта, 2017. 494 с.
2. Бернатович Олександр. Проблеми захисту інтелектуальної власності та шляхи їх вирішення. Р., 2010. 351 с.
3. Рішення Великої Палати Верховного Суду від 30.01.2019 р. справа № 569/17272/15-ц URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80116150>.
4. Рішення Господарського суду Одеської області від 14.11.2019 р. справа № 916/2691/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85778245>.
5. Рішення Господарського суду Одеської області від 18.03.2020 р. справа № 916/3470/19 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88359061>.
6. Рішення Господарського суду Одеської області від 21.01.2019 р. справа № 916/2338/18 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79518114>.
7. Рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 07.08.2020 р. справа № 580/2229/20 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90837451>.
8. Рішення Господарського суду Житомирської області від 10.01.2019 р. справа № 906/272/17 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79285667>.
9. Рішення Рівненського міського суду Рівненської області від 07.11.2016 р. справа № 569/17272/15-ц URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/62667491>.
10. Рішення Апеляційного суду Рівненської області від 22.12.2016 р. справа № 569/17272/15-ц URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/63682827>.

УДК 340.12

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВА В КОНТЕКСТІ ОНТОЛОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВОРОЗУМІННЯ

Ю. В. Гоцуляк

Право є невід'ємною складовою суспільного буття, саме ця категорія відповідає за належний порядок у соціальних зв'язках. Право є однією з найвищих соціальних цінностей. Із цими позиціями навряд чи у когось можуть виникати сумніви. Інша справа, коли постає питання зі з'ясуванням вихідного змісту права як фундаментального феномену. У такому випадку до наукового дискурсу долучають значна кількість наукових шкіл та теорій праворозуміння. У чому ж полягає складність у пошуку відповіді на питання про сутність права? Маємо стійке переконання, що справа у плюралізмі правових характеристик, які розум може виявити у різних сферах буття: суб'єкт, природа, держава, норма, відносини. У всіх цих сферах ми можемо спостерігати концентрацію правових змістів. Але яка із цих сфер є